

ការផ្តល់សិទ្ធិរួមបញ្ចូលគ្នានៃ **ADA** និងសេចក្តីសម្រេច **Olmstead**

តើច្បាប់ស្តីពីជនជាតិអាមេរិកដែលមានពិការភាព (Americans with Disabilities Act - ADA) ផ្តល់ជូនមនុស្សដែលមានពិការភាពសតិអារម្មណ៍ នូវសិទ្ធិរស់នៅពេញលេញ នៅផ្ទះ ឬនៅសហគមន៍ដែរឬទេ ?

ផ្តល់ ។ មានច្បាប់សហព័ន្ធ និងច្បាប់រដ្ឋផ្សេងៗជាច្រើនដែលធ្វើឱ្យមនុស្សអាចទទួលបានសេវាកម្ម និងការគាំទ្រនៅផ្ទះ និងនៅសហគមន៍ ។ ច្បាប់ស្តីពីជនជាតិអាមេរិកដែលមានពិការភាព (Americans with Disabilities Act - ADA) គឺជាច្បាប់សហព័ន្ធមួយដែលមានលក្ខណៈមួយបែបនេះ ។ វាតម្រូវឱ្យរដ្ឋ និងខោនធីផ្តល់ជូននូវសេវាកម្មនៅក្នុង "ការកំណត់ដែលត្រូវបានរួមបញ្ចូលគ្នាខ្លាំងបំផុត" ដែលសមរម្យទៅតាមមនុស្សម្នាក់ៗ ។ នេះគឺជា "ការផ្តល់សិទ្ធិរួមបញ្ចូលគ្នា" របស់ ADA ។

តើ "ក្របខ័ណ្ឌដែលមានលក្ខណៈរួមបញ្ចូលគ្នាខ្លាំងបំផុត" គឺជាអ្វី?
 នេះគឺជាកន្លែងដែលមនុស្សដែលមានពិការភាពសតិអារម្មណ៍ អាចទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សដែលមិនមានពិការភាពតាមវិសាលភាពធំបំផុតតាមដែលអាច ។ អាជ្ញាធរដែលមានសេវាកម្មគាំទ្រ គឺជាឧទាហរណ៍ការផ្តល់សិទ្ធិដែលត្រូវបានរួមបញ្ចូលគ្នា ។

តើសំណុំរឿងតុលាការអ្វីខ្លះនាំទៅដល់ការការពារសិទ្ធិរស់នៅក្នុងសហគមន៍នេះ ?

សំណុំរឿង Olmstead បានពាក់ព័ន្ធនឹងស្ត្រីពីរនាក់នៅរដ្ឋGeorgia ដែលពិការភាពរបស់ពួកគេរួមមាន ភាពយឺតយ៉ាវផ្លូវចិត្ត និងជម្ងឺផ្លូវចិត្ត ។ ពួកគេទាំងពីរបានរស់នៅក្នុងមណ្ឌលដែលគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋ បើទោះបីជាអ្នកជំនាញព្យាបាលរបស់ពួកគេបានកំណត់ថា ពួកគេអាចត្រូវបានផ្តល់សេវាកម្មសមរម្យនៅក្នុងសហគមន៍ក៏ដោយ ។ ស្ត្រីទាំងពីរបានប្តឹង

ដោយមានហេតុផលថា ការដាក់ឱ្យនៅក្នុងមណ្ឌលជាបន្តបន្ទាប់ពួកគេ បានបំពានលើការផ្តល់សិទ្ធិដែលត្រូវបាន រួមបញ្ចូលគ្នារបស់ ADA ។ នៅក្នុងឆ្នាំ 1999 តុលាការជាន់ខ្ពស់សហរដ្ឋអាមេរិក (United State Supreme Court) បានចេញនូវសេចក្តីសម្រេច Olmstead របស់ខ្លួនដែលគាំទ្រសិទ្ធិរបស់ស្ត្រីទាំងពីរក្នុងការរើទៅកាន់សហគមន៍វិញ ។

តើសេចក្តីសម្រេច Olmstead តម្រូវឱ្យរដ្ឋ និងខោនធីធ្វើអ្វីខ្លះ ?

តុលាការកំពូលសហរដ្ឋអាមេរិកបានសម្រេចថា រដ្ឋត្រូវតែផ្តល់ជូនសេវាកម្មនៅក្នុងសហគមន៍សម្រាប់មនុស្សដែលមាន ពិការភាព ដែលផ្ទុយមកវិញមានសិទ្ធិទទួលបានសេវាកម្មនៅក្នុងមណ្ឌល នៅពេលបំពេញបានតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ដូចតទៅនេះ:

- សេវាកម្មនៅសហគមន៍ អាចបំពេញសមរម្យតាមតម្រូវការរបស់មនុស្ស
- បុគ្គលមិនបដិសេធចំពោះសេវាកម្មនៅសហគមន៍
- សេវាកម្មអាចត្រូវបានផ្តល់ជូនដោយសមរម្យ ដែលពិចារណាលើប្រភពធនធានដែលអាចទទួលបាន និងតម្រូវការ របស់អ្នកផ្សេងទៀតដែលមានពិការភាព

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមចូលមើលសេចក្តីថ្លែងការណ៍អំពីការអនុវត្ត ADA និង Olmstead របស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ (Department of Justice) សហរដ្ឋអាមេរិក: http://www.ada.gov/olmstead/q&a_olmstead.htm

តើសេវាកម្មគាំទ្រអ្វីខ្លះអាចទទួលបាននៅក្នុងការផ្តល់សិទ្ធិដែលត្រូវបាន រួមបញ្ចូលគ្នាខ្លាំង បំផុត ?

រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា មានវិធីសាស្ត្រប្រព័ន្ធនៃការរំចំទាំមួយ ចំពោះការផ្តល់ជូនសេវាកម្មសុខភាពផ្លូវចិត្ត ។ ស្ថិតក្រោមវិធី សាស្ត្រនេះ មានមនុស្សម្នាក់ដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះការសម្របសម្រួលសេវាកម្មសម្រាប់បុគ្គលម្នាក់ៗ ។ មនុស្សនេះ ត្រូវបានបញ្ជូនបន្តជា "អ្នកសម្របសម្រួលសេវាកម្មផ្ទាល់ខ្លួននៃសុខភាពផ្លូវចិត្ត" ។ សេវាកម្មគាំទ្រលើតម្រូវការ និងគោលដៅ របស់បុគ្គលម្នាក់ៗ ហើយអាចរួមមាន:

- ទីជម្រកដែលរួមមាន ពេលមានវិបត្តិ ផ្ទេរ និង/ឬអចិន្ត្រៃយ៍
- ការគាំទ្រដៃគូ ពីមនុស្សដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងប្រព័ន្ធ
- ភាពជាដៃគូសេវាកម្មពេញលេញ (Full Service Partnership - FSP) ដែលគឺជាក្រុមការងារដើម្បីគាំ ទ្រមនុស្ស 24 ម៉ោងក្នុងមួយថ្ងៃ ប្រាំពីរថ្ងៃក្នុងមួយសប្តាហ៍ ដែលរួមទាំងសេវាកម្មគាំទ្រពេលមានវិបត្តិផងដែរ

តើការផ្តល់សិទ្ធិដែលត្រូវបានរួមបញ្ចូលគ្នារបស់ ADA អនុវត្តចំពោះមនុស្សគ្រប់គ្នាដែរទេ ?
មនុស្សដែលមានពិការភាព ដែលរួមទាំងមនុស្សដែលមានពិការភាពសតិអារម្មណ៍ ដែលកំពុង
ប្តូរស្ថិតក្នុងការរៀបរយនិងដាក់នៅក្នុង " ការកំណត់ដាច់ដោយឡែក" អាចមានសិទ្ធិស្ថិតក្រោម ADA និងសេចក្តីសម្រេច
Olmstead ។ ការកំណត់ដាច់ដោយឡែក គឺជាកំណត់មួយដែលមនុស្សត្រូវបានកាត់ផ្តាច់ចេញពីសង្គម ។
នេះអាចជាមណ្ឌល ឬកន្លែងដែលផ្តល់ សេវាកម្មជូនតែមនុស្សដែលមានពិការភាពសតិអារម្មណ៍ដូចជា
មណ្ឌលថែទាំសតិអារម្មណ៍ ឬមណ្ឌលថែទាំ និងស្នាក់អាស្រ័យខ្នាតធំ ។

តើការកំណត់ដែលត្រូវបានដាក់រួមបញ្ចូលគ្នាខ្លាំងបំផុត ត្រូវបានកំណត់ដោយរបៀបណា ?
អ្នកជំនាញសុខភាពផ្លូវចិត្ត ដែលដឹងអំពីការគាំទ្រ និងសេវាកម្មដែលអាចទទួលបានជាច្រើន ដើម្បីធ្វើឱ្យបុគ្គលម្នាក់ៗអាច
រស់នៅដោយជោគជ័យនៅក្នុងសហគមន៍ ត្រូវតែកំណត់ឱ្យបានអំពីសេវាកម្ម និងការគាំទ្រទាំងនេះប្រសិនបើមាន ។
ព័ត៌មានអំពីជម្រើស ត្រូវតែជាទម្រង់មួយដែលអាចយល់បាន ។ បុគ្គលម្នាក់ៗ ត្រូវតែដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្មជានិច្ច នៅក្នុង
ការវាយតម្លៃផ្ទាល់របស់ខ្លួន និងត្រូវបានផ្តល់ជូននូវឱកាសមកកាន់ និងពិសោធន៍ជម្រើសរស់នៅក្នុងសហគមន៍ជា
បណ្តោះអាសន្ន មុនពេលត្រូវបានស្នើសុំឱ្យបញ្ជាក់អំពីចំណង់ចំណូលចិត្ត ។

យ៉ាងដូចម្តេចដែរ ប្រសិនបើបុគ្គលម្នាក់មិនយល់ស្របចំពោះការកំណត់ ?

បុគ្គលម្នាក់នោះអាចទទួលបានភស្តុតាងឯករាជ្យដើម្បីបញ្ជាក់ថា ក្របខ័ណ្ឌដែលមានលក្ខណៈរួមបញ្ចូលគ្នា
កាន់តែមានភាពសមរម្យ ។ ភស្តុតាងនេះអាចបានមកពីអ្នកផ្តល់សេវាកម្មតាមសហគមន៍ ឬពីប្រភពពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត
ណាមួយ ។ បុគ្គលនេះក៏អាចស្នើសុំជម្រើសបន្ទាប់បន្សំផងដែរ ។ ប្រសិនបើបុគ្គលនេះត្រូវបានបដិសេធផ្តល់សេវាកម្មតាម
សហគមន៍ស្ថិតក្រោមកម្មវិធីជាក់លាក់ បុគ្គលនោះអាចដាក់បណ្តឹងស្ថិតក្រោមវិធានដែលពាក់ព័ន្ធកម្មវិធីនោះ ។ ឧទាហរណ៍
បុគ្គលម្នាក់ដែលមានសិទ្ធិទទួលបាន Medi-Cal អាចដាក់បណ្តឹង និងស្នើសុំសវនាការយុត្តិធម៌ ប្រសិនបើបណ្តឹងសុំ
សេវាកម្ម Medi-Cal របស់បុគ្គលនោះត្រូវបានបដិសេធ ។

តើមនុស្សដែលមានពិការភាពសតិអារម្មណ៍គួរតែមានជម្រើសច្រើនដែរទេ?

គួរតែ ។ នៅក្នុងការបង្កើតផែនការអនុវត្ត Olmstead របស់ខ្លួន រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា បានស្នើសុំគោលការណ៍ដូចតទៅនេះ:

- ការកំណត់ផ្ទាល់ខ្លួនដោយមនុស្សដែលមានពិការភាពអំពីការរស់នៅផ្ទាល់របស់ខ្លួន គឺជាតម្លៃស្នូល ដែលរួមទាំង
កន្លែងដែលពួកគេនឹងរស់នៅ
- ធ្វើឱ្យប្រាកដថា មនុស្សដែលយើងផ្តល់សេវាកម្មមានព័ត៌មានអំពីកម្មវិធី និងសេវាកម្មនៅសហគមន៍ នៅក្នុង
ទម្រង់ដែលមានភាពត្រឹមត្រូវនិងវប្បធម៌ ហើយអាចយល់បាន
- គាំទ្រការរួមបញ្ចូលគ្នា និងឱកាសរបស់មនុស្សដែលយើងផ្តល់សេវាកម្ម នៅក្នុងរាល់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់នៃជីវិត
ក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីចូលរួមពេញលេញនៅក្នុងសេវាកម្ម និងសកម្មភាពដែលអាចទទួលបាន
- សេវាកម្ម ត្រូវបានដឹកនាំដោយមនុស្សដែលយើងផ្តល់សេវាកម្ម តាមវិសាលភាពអតិបរមាតាមដែលអាច
ដើម្បីឱ្យមនុស្សគ្រប់អាយុកាលទាំងអស់រស់នៅក្នុងសហគមន៍ដែលមានក្របខ័ណ្ឌមិនមានលក្ខណៈជាមណ្ឌល

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមអំពីផែនការ Olmstead រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា សូមចូលមើល:
<http://www.chhs.ca.gov/initiatives/Olmstead/Documents/01Section%20%20-%20V%20combined.pdf>

យ៉ាងដូចម្តេចដែរ ប្រសិនបើត្រូវការជម្រើសនៅផ្ទះ និងសហគមន៍កាន់តែច្រើន ?

មនុស្សដែលចាប់អារម្មណ៍ អាចធ្វើការជាមួយអ្នកផ្តល់ប្រឹក្សា ដើម្បីពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានសេវាកម្មទីជម្រក និងគាំទ្រនៅក្នុងសហគមន៍របស់ខ្លួន ។ រដ្ឋ និងខោនធីត្រូវធ្វើឱ្យប្រាកដថា មនុស្សទាំងឡាយមានជម្រើសផ្សេងៗដើម្បីរស់នៅក្នុងសហគមន៍ អាស្រ័យហេតុនេះពួកគេអាចចៀសវាងរស់នៅក្នុងមណ្ឌល ។

មនុស្សដែលមានពិការភាព និងអ្នកតំណាងរបស់ខ្លួន ត្រូវតែឱ្យចូលរួមនៅក្នុងការរៀបចំ ការបង្កើត និងការអនុវត្តផែនការនៅថ្នាក់រដ្ឋ និងថ្នាក់តំបន់ ។ នេះរួមមានទាំងការបង្កើតនីតិវិធីវាយតម្លៃចាំបាច់ អាស្រ័យហេតុនេះមនុស្សទាំងឡាយត្រូវបានផ្តល់ជូនសេវាកម្មនៅក្នុងការកំណត់ដែលត្រូវបានរួមបញ្ចូលគ្នាខ្លាំងបំផុត ។ វាក៏តម្រូវឱ្យមានការបញ្ជាក់អំពីតម្រូវការសេវាកម្មនៅសហគមន៍ដែលមិនបានបំពេញ និងតម្រូវការនៃរយៈពេលនិងការផ្តល់មូលនិធិសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍប្រភពធនធានផងដែរ អាស្រ័យហេតុនេះចន្លោះសេវាកម្មទាំងនេះអាចត្រូវបានលុបចោល ។ មនុស្សដែលចាប់ អារម្មណ៍ អាចចូលរួមជាមួយក្រុមប្រឹក្សា ឬគណៈកម្មការសុខភាពផ្លូវចិត្តនៃខោនធីក្នុងតំបន់របស់ខ្លួន ។

តើមានអ្នកផ្តល់ប្រឹក្សា ដើម្បីជួយចំពោះជម្រើសនៅផ្ទះ និងសហគមន៍ដែរទេ?

មាន ។ អ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាដែលអាចនឹងជួយចំពោះជម្រើសនៅផ្ទះ និងសហគមន៍រួមមានតែមិនកម្រិតដូចខាងក្រោម:

- អ្នកផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីសិទ្ធិរបស់អ្នកជម្ងឺប្រចាំខោនធី (County Patient's Rights Advocates) សូមចូលមើល: http://www.disabilityrightsca.org/OPR/prad_directory.pdf
- សិទ្ធិពិការភាពរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា (Disability Rights California) សូមទូរស័ព្ទមក 1-800-776-5746 ឬសូមចូលមើល: <http://www.disabilityrightsca.org>
- ក្រុមជំនួយផ្ទាល់ខ្លួនរបស់មនុស្សដែលយើងផ្តល់សេវាកម្ម (Client Self-Help) សូមចូលមើល: http://www.californiaclients.org/office/client_run.cfm
- NAMI រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា (NAMI California) សូមទូរស័ព្ទមក 916-567-0163 ឬសូមចូលមើល: <http://www.namicalifornia.org/>

យើងខ្ញុំចង់បានដំណឹងពីអ្នក ! បន្ទាប់ពីអានសន្លឹកព័ត៌មានការពិតនេះ សូមចូលរួមក្នុងការអង្កេតខ្លីនេះ និងផ្តល់ជូនយើងខ្ញុំនូវ មតិតបរបស់អ្នក ។

ជាភាសាអង់គ្លេស: <http://fs12.formsite.com/disabilityrightsca/form54/index.html>
ជាភាសាអេស្ប៉ាញ: <http://fs12.formsite.com/disabilityrightsca/form55/index.html>

ស្នាក់ស្នាមអាក្រក់ ការរើសអើង ការកាត់បន្ថយ កម្មវិធីការធ្វើឱ្យគោលការណ៍ប្រសើរឡើង ដើម្បីលុបបំបាត់ការរើសអើង (Advancing Policy to Eliminate Discrimination Program - APEDP) ត្រូវបានផ្តល់ មូលនិធិដោយច្បាប់ ស្តីពីសេវាកម្មសុខភាពផ្លូវចិត្ត (Mental Health Services Act) ដែលបានអនុម័តដោយ អ្នកបោះឆ្នោត (Prop. 63) និងត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយ អាជ្ញាធរសេវាកម្មសុខភាពផ្លូវចិត្តរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា (California Mental Health Services Authority - CalMHSA) ។ មូលនិធិ MHS របស់ខោនធី គាំទ្រ CalMHSA ដែលជាអង្គការមួយ របស់រដ្ឋាភិបាលខោនធី ដែលធ្វើកិច្ចការដើម្បីលើកកម្ពស់ លទ្ធផលសុខភាពផ្លូវចិត្តសម្រាប់បុគ្គលម្នាក់ៗ បណ្តាគ្រួសារ និងសហគមន៍ទាំងឡាយ ។ CalMHSA ប្រតិបត្តិសេវាកម្ម និងកម្មវិធីអប់រំជាលក្ខណៈថ្នាក់រដ្ឋ ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមចូលមើល <http://www.calmhsa.org> ។

WELLNESS • RECOVERY • RESILIENCE